

Το τείχος της Κασσανδρείας που μέρος του σήμερα βρίσκεται μέσα στη θάλασσα

[/ Αφιερώματα / Γενικά Θέματα / Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά Θέματα](#)

Το τείχος που προστάτευε την πόλη της Κασσανδρείας στη Χαλκιδική χτίστηκε από τους Μακεδόνες στη θέση της αρχαίας Ποτίδαιας. Απομεινάρια του τείχους είναι ορατά σχεδόν σε όλο το μήκος της διώρυγας της Ποτίδαιας από την πλευρά της Χαλκιδικής και μέσα στο σημερινό χωριό. Σήμερα, ένα τμήμα του, στη δυτική πλευρά, βρίσκεται μέσα στη θάλασσα.

Η Ιστορία της περιοχής και του τείχους

Στη θέση της αρχαίας Ποτίδαιας, αποικίας των Κορινθίων στο «λαιμό» της χερσονήσου της Κασσάνδρας, η οποία καταστράφηκε από τον Φίλιππο το 357 π.Χ., ανίδρυσε ο Κάσσανδρος το 316 π.Χ. μία νέα πόλη, την Κασσάνδρεια. Η ελληνιστική αυτή πόλη εξελίχθηκε σε μία από τις σημαντικότερες πόλεις της Μακεδονίας, γνωρίζοντας μεγάλη άνθηση κατά την ρωμαϊοκρατία και τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες.

Το 540 μ.Χ. καταστράφηκε από τους Ούννους και ο αυτοκράτορας Ιουστινιανός Α΄ φρόντισε για την ανασύστασή της. Σύμφωνα με τον ιστορικό Προκόπιο, ο Ιουστινιανός, για να προστατέψει την πόλη και όλη τη χερσόνησο από τις βαρβαρικές επιδρομές, οχύρωσε το διατείχισμα που υπήρχε κατά μήκος του λαιμού της χερσονήσου και εκτεινόταν από το Θερμαϊκό ως τον Τορωναίο κόλπο : “το κατά την είσοδο διατείχισμα τοις επιβουλεύειν εθέλουσιν αμαχόν τε και ανανταναγώνιστον διεπράξατο διαφανώς είναι”.

Οι επόμενες ιστορικές πληροφορίες που αφορούν στο διατείχισμα προέρχονται από το 15ο αι., όταν ο τέως αυτοκράτορας Ιωάννης Ζ΄ Παλαιολόγος έγινε δεσπότης Θεσσαλονίκης και από το 1403 προχώρησε σε μεγάλης έκτασης ανακατασκευές του τείχους και στη διάνοιξη μίας τάφρου. Μερικά χρόνια αργότερα, το 1424, οι Βενετοί επιχείρησαν νέες επισκευές στο τείχος, οι οποίες όμως φαίνεται ότι δεν ολοκληρώθηκαν.

Τελευταία χρήση του διατειχίσματος με πρόχειρες επισκευές και νέα διάνοιξη της τάφρου συντελείται στην Επανάσταση του 1821, όταν οι Χαλκιδικιώτες αγωνιστές οχυρώνονται σ' αυτή τη θέση, προκειμένου να συγκρατήσουν την επέλαση του Οθωμανικού στρατού.

Η εγκατάσταση προσφύγων από την Ανατολική Θράκη στο σημερινό οικισμό της Νέας Ποτίδαιας που χρησιμοποίησαν οικοδομικό υλικό από το αρχαίο τείχος, στη συνέχεια η διάνοιξη της διώρυγας και αργότερα η κατασκευή της πρώτης γέφυρας επέφεραν μεγάλες καταστροφές στο υπάρχον διατείχισμα, ενώ αλλοίωσαν δραστικά τον περιβάλλοντα χώρο.

Κατά τις πρόσφατες εργασίες της 10ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων σε τμήμα του διατειχίσματος απομακρύνθηκαν μεγάλοι όγκοι χωμάτων, που είχαν συσσωρευτεί από τη διάνοιξη της διώρυγας, καθώς και νεώτερες κατασκευές (προσκυνητάρια, κατασκευές από σιδηροπασσάλους και μπετόν) που υπήρχαν

στους πύργους και στο τείχος. Κατόπιν άρχισε η αποκάλυψη των εξωτερικών όψεων και ο καθαρισμός του εσωτερικού των πύργων. Οι πρώτες αυτές έρευνες προσέφεραν σημαντικά στοιχεία, τόσο για την ιστορία και τις οικοδομικές φάσεις του διατειχίσματος όσο και γενικότερα για την οχυρωματική αρχιτεκτονική.

Δομικά, Αρχιτεκτονικά, Οχυρωματικά Στοιχεία

Το διατείχισμα εκτείνεται σε μήκος περίπου 1200μ από τον Τορωναίο κόλπο ανατολικά μέχρι το Θερμαϊκό στα δυτικά. Το τείχος ενισχύεται με ορθογώνιους πύργους που τοποθετούνται σε απόσταση 50-60μ. μεταξύ τους. Σήμερα είναι ορατοί οι 18 από τους αρχικά 21 πύργου.

Τα δύο άκρα απολήγουν σε πύργους, που σήμερα λόγω της διάνοιξης της διώρυγας και της ανόδου της θάλασσας βρίσκονται μέσα στο νερό.

Το πάχος του τείχους κυμαίνεται γύρω στα 1,5-3μ. και το ανώτερο σωζόμενο ύψος φτάνει στα 8 μ. περίπου.

Στο μέσον του διατειχίσματος υπήρχε η είσοδος στην πόλη που την αποτελούσε μια πύλη με καμάρα, κατασκευασμένη από πλίνθους, πάνω από την οποία υπωνόταν ισχυρός πύργος.

Συστηματικές εργασίες στο διατείχισμα (καθαρισμοί, διαμορφώσεις χώρου, στερεώσεις) διενεργήθηκαν μεταξύ των ετών 1983-84, από τον καθηγητή Θ.

Παζαρά.

thesstoday.gr